

Message of the Synod of Bishops of the Ukrainian Greek Catholic Church in 2020 to clergy, Religious and laity

Most Reverend Bishops Priests Reverend brothers and sisters in Religious Life

Dear brethren and sisters in Christ!

I. "The poor shall have with you at all times" (Jn. 12: 8): faces and measurements of pestilent around us

1. With this message of the Synod of Bishops of the UGCC, we, your shepherds, strive together with you to direct our view to the adrift of a man whose silent cry often does not reach the eyes and hearts of our contemporaries. However, the poor have a special place in the heart of a loving God, the Father of Heaven, who saves and presents the poor, the distressed to experience happiness (cf. Ps. 5, 11. 15), and we are called by the mouth of his prophet Isaiah "shackles of injustice to smash, the bonds of forage to unleash, oppressed to let go, every yoke to break, with hungry his bread to share, to bring to the house of the poor, the homeless, seeing naked, to clothe him, from his brother not to hide" (Is , 6–7).

In order not to turn our hearts away from the brother and sister who suffer next to us, we want, following the merciful Samaritan, to dwell before and glean over the human idol in a gesture of merciful and compassionate love that the Lord pours into our souls (Cf. Rome: 5:5).

2. Holy Father Francis, beginning at the end of the Jubilee Year of God's Mercy (2015–2016) the annual World Day of the Poor, drew attention to the numerous manifestations, or "faces", of the poor present in the modern world – an open list of pain and suffering, which from the ages to today is replenished with specific and painful experiences of every nation, every family and every person and in which we recognize and add many of our own needs and pains :

- poverty of those who suffer – physical, moral or mental;
- poverty of the marginalized, lonely, rejected and ignored by society;
- poverty victims of abuse of power and influence;
- the poverty of those who are peeking out for naivety are trampled 10 by the distorted logic of power and money;
- poverty doomed to exile, persecution and torture and imprisonment;
- poverty victims of war, conflict, terrorism;
- poverty deprived of freedom, rights and dignity;
- the poverty of illiteracy and ignorance that holds millions of young souls and souls in the darkness;
- poverty of intelligence and culture, offering a low-test surrogate, instead of edging a person to the heights of spirit;
- the poverty of a spirit closed to God's reality, deprived of the light of faith and knowledge of Christ the Savior;
- moral poverty steeped in sins and enslaved by unordered coupons;
- poverty of the unemployed, deprived of medical and basic social care;
- Poverty of refugees, migrants, migrant workers, homeless people, etc.

"What a long and far from completed list we had to conclude, contemplating poverty - the fruit of social injustice, moral need, the achiness of the few and generally widespread care!" concludes the Pope with his view of poverty in the world and at the same time invites all of us to recognize in the faces of the poor of this world the present Christ, to glean over them and extend their hand of compassion and help to pour oil of solace and merciful love into the wounds of mankind.

li. "I feel sorry for these people!" (Mt. 15:32): the challenge of material posterity in the modern world

3. Christ, seeing the temporal need of the people who were close to Him in the wilderness, felt touch and compassion in his Divine heart. He directed his call to the Apostles to look to eat these disadvantaged.

Material pity catches the eye of everyone who has a sincere heart and open eyes. It is enough to review the fresh data of statistics, dry and faceless science, which represents

by each figure a specific human destiny, a human being, oppressed, deprived of dignity, oppressed in their rights, opportunities and freedoms.

International humanitarian organizations report that today in the world almost a billion people live in extreme impoverishment, having a day's stay and its maintenance of less than two American dollars, although in the U.S. themselves, too, there are many unemployed and poor who work. While one part of humanity reaches outer space in its technologies, the other is giving out billions in lethal weapons, almost 800 million people - and that's about 10 percent of the Earth's population! – become victims of constant malnutrition and starvation. Moreover, in many developed countries hundreds of thousands of tons of products are thrown into the dumps every day, which could save the lives of those who starve. Together with this food, the dustbins of history and the margins of the human community are thrown away like rubbish, living human beings, and destinies.

4. And in Ukraine, the situation is not much better. Eight out of 10 pensioners are outside the poverty line. At the same time, each time more often we are signaled about the difficulties in pensions in the near future. According to various estimates, 25 to 45 percent of citizens of our state cannot provide their basic needs. Despite some increase in the level of remuneration, in Ukraine there is such a phenomenon as poverty of those who work. Experts point out that every third employee lacks wages to meet the necessary life needs, and every second able-bodied person works on secondary employment conditions. It strikes many of our families with the lack of adequate social security for persons with disabilities and low-income fellow citizens.

Therefore, despite the fact that we have received from God a huge natural, economic and human potential, the majority of the population of our country - because of the long lack lustrous policy of the authorities and inconsistency in reforms - is doomed to stomach. The crisis in Ukraine caused by Russian aggression in the East, which added to the latest challenges associated with the pandemic, makes the lives of millions of Ukrainians extremely disturbing and difficult. Millions of migrant workers, mass unemployment, and social insecurity are manifestations of a pernicious poverty in our homeland, a "rich country of poor people", as someone observed with bitter irony.

5. Wanting to make a difference for the better, we must begin by calming the basic needs, in particular from overcoming the hunger around us. From the depths of centuries to ours comes the voice of St. Basil the Great, awakening conscience about people who die of hunger: "The disease of needy is hunger, which is such a great suffering that it cannot but cause compassion. The worst of all human ills - hunger, and death from hunger - is more severe than any death. Other dangers or edges of the sword bring swift death... But hunger is a slow evil, a prolonged anguish; death, which lurked and hid inside, every moment threatens and delays" (Gomilia, delivered during hunger and drought). And then the saint gives freedom to his resentment, seeing indifferent attitude and sinful insensitivity of the environment to these inhuman pains and suffering: "What punishment deserves

one who can indifferently pass by a man with such an exhausted body? Is more cruelty possible? Isn't such a person worthy of being considered a fierce beast, to be recognized as a thief and a human driver? A man who can cure, correct evil, but voluntarily and for the cause of greed rejects it, should be rightly condemned with the murderers" (There it is).

Millions close to us live today in the shadow of this slow hungry dying – silent, deprived of dignity, attention, compassion, help and understanding. Their grief, suppressed by our insensitivity and inaction, becomes even more egregious and unbearable. Because indifference kills!

6. We, Ukrainians, know well what hunger and hungry death is, as well as how bitter the loneliness of dying in the eyes of the impoverished and self-centered world is. The memory of the horrors of the Holodomor was etched in our national consciousness forever. However, this memory imposes responsibility on us, not only to the dead, but also to contemporaries who today are doomed to such torment and suffering in front of our brothers and sisters almost a century ago. Perhaps our people, having passed such terrible trials, have a special mission from God and the task of awakening the consciences of mankind and single persons, so that they will take over the shameful phenomenon of hunger in the world and do everything to eliminate these sufferings of weak and vulnerable brothers and sisters, becoming their voice and extending their helpful, solidarity hand. And as the long-suffering Jewish people, having experienced the horror of the Holocaust, became a safeguard for sinful humanity before repeating such crimes, so our people, having experienced extermination by hunger, should serve in the world as a voice of conscience, which calls to the salvation of those who are malnourished and starving, and the promo of active actions to eliminate the scourge of hunger from the face of the Earth. This should become our consolidated and persistent action, all - the state, the public, churches, every Ukrainian and every Ukrainian, for whom the holy is its own history, the fate of the country and the memory of the fallen. And this would be our best tribute to the millions of holodomor victims and our actor contribution to the transfiguration of the present humanity: "Remembering the Holodomor – we save from hunger today!"

lii. "Tell the rich in this world!" (1 Tim. 6:17): addressing remorse for compassion and solidarity with the poor

7. The Lord God, the Creator, and The Giver of all the good that exists in this world do not condemn the wealth he is the Source and The Key to the good of all his children. Therefore, Holy Father Francis rightly observes in his final encyclical "All Brothers", that "the greatest danger is hidden not in things, not in material objects or organizations, but in the way in which people use them" (P. 166). The reason for the distorted understanding of the value of material things, according to the Pope, is rooted in the sin-sedated human nature, very malleable to what the Christian tradition calls "greed," or "overreach." "The human being's

propensity to close in the immanence of his own self, in his own group, is in his own worthless interests. This charm is a defect not only of our era, – says the author of the encyclical. "It exists, since a person is human, and only changes, acquires various manifestations over the centuries, using tools that give him at his disposal a historical moment" (Tam).

8. When the roads of Ukrainian cities every day do not single-handedly drive in their luxury cars rich and power (however, such a picture can be observed in many parts of the world), and on the roads break in the dumps their fellow citizens, more than ever becomes eloquent instructing St. Basil the Great, written centuries ago: "The devil invented some cunning way, through which the rich have thousands of reasons for spending, so they achieve unnecessary, as if necessary, and the largest monetary sum they are not enough for the costs that they constantly invent... And if after numerous expenditures something remains of wealth, it is buried in the ground [today we would say with certainty: withdraw offshore. – *Auth.*], since the future cannot be predicted and there is a danger that we will suddenly befall poverty" (To the rich, 2-3).
9. However, the Word of God and church teachers point to the dangers associated with wealth. In particular, in the aforementioned work we read the following: "Wealth, if you spend it, as the Lord wages, remains in you, and if you begin to hold it, you will slip out of your hands" (There it is). Obviously, the Lord does not spend accumulated wealth on his own luxury, as did the rich man from the parable of the poor Lazarus, who "dressed in carmazine and vison and feasted daily luxuriously" (Lk. 16: 19), or the resistant rich, who, having gathered a generous harvest, said to himself, "My soul! You have a good lot in stock for many years! Rest yourself, eat, drink and have fun!" (Lk. 12:19).
10. Good, wealth, savings, if used skillfully and wisely, should become useful not only for ourselves, but also for our neighbors and turn in the hands of responsible stagers in the workshop tools of creative love that prefigures the world. Instead, the insensitivity of conscience to the true cost of material goods and to the cry of need lies at the heart of crises and shocks that torment the human race from time immemorial to this day, causing suffering to millions and exposing to the eternal danger of people blinded by wealth and money. Therefore, we once again have to admit that "among the most important causes of the crisis of the modern world is dull human conscience and distance from religious values, as exactly the dominance of individualism and materialistic philosophies that adore man and put secular and material values in place of the highest and transcendental principles" (All Brothers, 275).
11. Calling the wealthy to change hearts in the face of the Most High, to solidarity and compassion with the poor, we want to become the voice of God, who speaks to their conscience for their salvation and good. For those who, according to the apt observation of Clement of Alexandria, "bring commendable words to the rich, must be rightly deprecated not only as undergrowth and as those who have lost the dignity of a free man... But they must be considered ungodly and insidious... [as godless] they do not care to praise and glorify the only and reverent Of God, and wear the honor which belongs to him, the people subordinate to God's judicial... them [as treacherous] the excess of the deep enough to bring into the

pride of the souls of those who are the owners of the deep, and they melt them and erect them out of the way, which could comprehend salvation. In addition, they dent the minds of the rich enjoying their immeasurable glorifications and generally make it so that the rich despise all things except wealth..." (Which rich man will be saved?).

So, not wanting to be condemned with the rich, but worrying about their early true good and eternal salvation, we call and speak to them: do not rely on riches, that adversity will not caught you by surprise and irrevocably! Instead, as wise staggers, direct the means you have in your hands to save the poor, protect the weak, and support the disadvantaged. Then your souls will be enlightened by the warmth of love, truth, and good, and you will experience blessings, peace, and joy that no money can buy or guarantee.

12. The main responsibility for improving the situation in the economy and in the labor market is played, obviously, by the state. Therefore, we call on the state men of Ukraine and the countries of our settlement to take decisive and consistent measures to ensure their own citizens, expats and migrant workers access to work and decent remuneration for it, proper social protection and care, in particular the weakest and most vulnerable. It is unacceptable that calling for revenge in the sky is the detention of wages of employees as an equally unfair reward and lack of social protection of employees. Experts rightly note that while we have such a shameful phenomenon as poverty among the working population, it will be impossible to overcome the poverty of pensioners.
13. More from all sorts of subsidies or sporadic filings at the hands of the rich, social good should serve the introduction of such approaches and methods of entrepreneurship, which put the focus of human person, his dignity, freedom and law. Socially oriented business is something that should liberate employers and economic structures from enslavement by blind laws of the market, under the influence of which people often die, and trample on the rights of ordinary workers, cross out the fates of the elders, the hopes of the young break down.
14. We fully realize and support the words of the great Catholic preacher Fulton Shin that "human hearts poisoned by hatred, lust and envy cannot be healed only by wise sermons and social reforms." There is a badly needed "change in human hearts, in the habits and styles of life" (All Brothers, 166). We pray for such a change of hearts, through such a change we strive to step alone and invite all people of goodwill to it.

Iv. «Blessed are the poor in spirit!», (Mt. 5:3): Give Christian testimony of the gospel pity

15. All people created in God's image and God's likenesses are called to the above-mentioned change of heart, but above all those who have met the living God in Christ." Pope Francis recalls in the Message on the occasion of the First World Day of the Poor that "for Christ's disciples, poverty is primarily a calling to emulate the poor Jesus. This is the way after Him and with Him , the path that

leads to the bliss of the Kingdom of Heaven (cf. Mt. 5:3; Lk. 6:20). Poverty means a humble heart that knows how to perceive its own state of limited and sinful creature to overcome the temptation of omnipotence that deceives a person that he is immortal. Poorness is a heart look that prevents thinking about money, about career, about luxury as the purpose of life and the premise of happiness."

16. To make our following Christ's poor path of Bliss likely and attractive, we must rely on testimony rather than confined to verbal declarations. At the same time, it should be emphasized that the convincing of the testimony is not just in accordance with our words and deeds – the true "witness of the Invisible" always directs another person to God, contributes to his personal meeting with Him. From distant 1974, the prophetic voice of St. Pope Paul VI is pouring to us, relevant today: "Modern man is more willing to listen to witnesses than teachers, or, if he listens to teachers, only because they are witnesses. In fact, a person feels instinctively at once to anything that is dropped on deception, starvation and compromise. In this context, we understand the importance of life that truly reflects the gospel!" (Speech during the Audience at the Papal Council for Lay People, October 2, 1974).

In practice, this means that all of us, Christ's disciples, are the first to be called to declare the bliss of the poor, which is the cornerstone of Christ's science, to show, on the one hand, God's closeness to every affluent person, and on the other hand to show the world a new, spirit-transfigured way of treating the material benefits the Lord puts into our human hands so that they become instruments of love, charity, and fraternity.

17. Christians, peering into the coming eternal good, see in the early things god's gift and at the same time a means of service. "Good early in the eyes of Christians do not have an unattached worth," the righteous Andrey Sheptytsky warned at one time, "they are a means to the Om <2> <2> of the higher and the eternal. A man on the world's seven is on the road. In the sky his stepfather" (O quest for society). This should not be forgotten and guided by the gospel wisdom that teaches: "Great is the risk – godliness, because it gives positive. For we have not brought anything into the world, and we cannot bear anything. And with food and giving, we will be happy with it. And those who want to get rich fall into temptation and tenet, and in many desires of the foolish and harmful, pushing people into the abyss and permits. For the root of all evil is money love, which some resorted to, from faith reflected and sewed themselves with numerous pains. And thou, man of God, run away from it" (1 Tim. 6:6–11).
18. The Lord Jesus, as a merciful God and creator of man, directs his saved steps and saved word above all to the poor. Pronouncing his "program sermon" in Nazareth in Nazareth, He is used by the words of the Old Testament prophet Isaiah, who commanded the Savior's coming: "The Spirit of the Lord is anointed upon me, sent to bear good news to the poor." Filled with the Spirit of Charity, Jesus felt sorrow and deep pain through human need, hunger, and suffering. So anyone who has been honored to become the temple of His Holy Ghost will inevitably feel in their hearts the same feelings that were in His Divine heart: compassion, charity, complicity, solidarity.

Ecumenical Archbishop Francis calls today the entire Church to "speak evidence of poverty" and explains what it should mean in practice: "If any believer speaks of poverty or about the homeless and leads life as a pharaoh: this cannot be done. This is the first temptation. Another temptation is to make dubious agreements with the authorities. Agreements can be done, but they must be contracts clear, transparent. For there is always a temptation to corruption in public life, both political and religious" (Interview with the Dutch newspaper "Straatnieuws", November 2015).

19. So in a situation where modern humanity suffers from such numerous traumas, injuries, poverty and lack of the essentials, we Christians must often speak to ourselves in the name of loyalty to the gospel and solidarity with the poor: it does not befit! It is not necessary to live "above the state", that is, above the possibility of his position, accumulating about the stock of prosperity, instead of sharing with the needy even the modest that the Lord sends us today; does not befit to build luxury villas and palaces, vanity monuments and signs of unrecognized luxury; does not befit to drive expensive exclusive cars to calm painful ambitions and gain ephemeral status; does not befit the environment in a predatory way, clouting God's gift of nature, destroying a common home for the current and future generations; does not turn a blind eye to the need around you and build around your own life, own families, communities, parishes of walls of indifference and callousness. No, such Christians are by no means befitting!
  20. Within the Church community, there are Christians who, prompted by the Holy Spirit, seek to give the world a special testimony of detachment from material goods and acceptance of a simple, gospel way of life. We call them consecrated persons who knowingly and voluntarily renounce earthly riches in order to follow Christ the poor, humble, and whole in the freedom of the heart. We thank them for this testimony, appreciate their dedication to serving their neighbors – women, children and youth, sick, elderly persons, prisoners and our defenders with their families, but at the same time we warn them before the temptation to worry excessively about material things and, more dangerously, to do so at the expense of cherishing a sincere life in gospel love, simplicity and compassion
  21. "I so wish the sedate Church for the poor!" pope Francis often repeats. Our desire is equally to testify of evangelical poverty, that every monastery of our Church radiate simplicity and modesty, openness to the poor, and solidarity with them. And in every parish community and in our personal, family life, we are all called to lead a life of thrift, full of compassion for the needy and charity for those in need. Let us remember that in the community and in the family, where love and charity are not abstract concepts, but the way of a new Christian being, healthy children will grow up, conscious youth will mature, be protected and surrounded by the proper esteem and care of adults and old, and over all the resting blessings of heaven.
1. **"I Am Between You as the One That Serves" (Lcv. 22:27): to be the Church that comes out to serve the poor**
  2. However, Christian righteousness is not and cannot be only in asceticism, in escaping temptation, in restraint from sin and luxury, greed and charm. " Christ,

inviting a rich young man to the road of salvation, urged him not only not to rely on wasteful wealth, but to go even further in the achievement of life, selling everything he has and handing out to the poor. In other words, Jesus desired to heal the young man's heart from blinding selfishness from self-sufficiency, which makes insensitive to the presence of the poor, from enslavement with wealth, which gives short pleasure, but deprives life of deeper meaning and true beauty. Here is the true wisdom of a believer: to make of riches a masterful instrument of love for one's neighbor and a means of one's own salvation.

Righteous Metropolitan Andrey, being a very wealthy man, occupied such wisdom, putting his estates and resources in the service of love and common good. Therefore, he could appeal with rest and conviction to the faithful of the Church, the poor and the rich: "In the diligence of riches before that, only Christ warns that men do not value the estate above God, over conscience, eternal happiness; that the gifts of God themselves should not be replaced in harm's way: for it would be a true harm to a man, a true evil, if one second had wronged through the estate, if for money he would have fallen for his immortal soul... Be thrifty, but not stingy! You rich, remember that the riches you occupy are of God, and God commanded you to give alms. Remember that every gift given to the Most High takes to His account. In the hour of death from all your property, you will be left alone – that you have given the poor!" (The first word of Shepherd, 1899).

To this wisdom, the Saints call urging us and God's word by the mouth of the sage son Sirach: "Son, never will any man persevere in alms and never turn your eyes away from the needy; a starving man will never lightly and will kill in his need not to ever cool down. Do not upset the hearts of the needy and do not sing a small gift to someone who is in trouble. Do not reject the request of the pedestrian and do not turn your face away from the need of your neighbor" (Sirach. 4: 1–4).

23. The same ideal of the Christian community in general and every Christian in particular is service. Our Church has a long history of solidarity and social service, manifested with great power during difficult periods of our church and national history. In settlements, we sought each other, grouping together in church communities and social and cultural organizations, establishing scientific institutions with great sacrifice to preserve our identity, to convey a treasure of faith to posterity, and to share it with the peoples with whom we created one society in the hosted countries. Our hearts in the free world felt with all the acuity the pain and harassment suffered by Greek Catholics under the rule of the communist regime in the mother lands. From the diaspora, prayers for persecuted brothers and sisters in the faith were offered to the sky, and a merciful and generous hand reached out to them in a gesture of solidarity, which became especially valuable and important after our Church left the catacombs. Gratitude for this enduring faithful and generous help will never cease to pour from your native land to God and to you, dear brothers and sisters in settlements! Now Ukraine is rushing with the necessary help to the settlement, in particular sending workers in Christ's vineyard, clerics who are educate by our seminaries at home and who therefore provide spiritual care and social support to our faithful

in different parts of the world. On this valuable experience of mutual support and solidarity, we must build our present and future, disseminating and enriching this experience with our responses to the latest challenges and challenges.

24. Ten years ago, starting a parish renewal program under the slogan "Living parish – meeting place with the living Christ", we emphasized that active love for one's neighbor is the calling and task of every Christian, and called to look around him to note how much of the world has misery and poverty, loneliness and sorrow, pain and suffering! All these regrettable phenomena of our mortality are for us an invitation to the current love, which is an expression of living faith. The Lord wants to open our eyes to the need of the world so that we learn to truly love and show our neighbor God's love – attention to them, heartfelt compassion, support, a word of comfort and solar, and most importantly the works of charity.

Over the years that have passed since the beginning of this common path of church renewal, we have witnessed and complicit in the great movement of solidarity and mercy among God's people of our Church and our people, in Ukraine and in the settlements of the outside of Ukraine. The trials that have been falling and falling on us do not break, fortunately, our spiritual spine, but on the contrary, mobilize all mental and physical forces for protection, support, salvation.

We thank all the faithful of the Church and people of goodwill in our society, in Ukraine and abroad, for your kindness, dedication, generosity and sacrifice that you have shown both within the framework of the Living Parish program and for other numerous occasions and needs. By your donations and good works, you not only support hundreds of thousands of victims of war, cataclysms, injustices, and social inequality – you give in god's face a clear and humbling testimony of living faith, the power of love that bequeaths the victory of life and resurrection.

25. That disaster hasn't passed yet. The poor will always have among us. Therefore, today we renew our call to continue to persistently and faithfully serve the needy, the poor and the disadvantaged. "Only then will we be able to be considered living Christians, and our parishes will become a place where they care for an orphan, start for a widow, help the poor and share suffering with the sick. So we will show the world the mother face of the Church and become a living sign of God's presence among men, according to St. Augustine: "If you see love, you see the Holy Trinity" (His Beatitude Sviatoslav, Pastoral Letter "Living Parish – Meeting With The Living Christ", 2011).
26. Taking into account the critical condition with the product and material support of numerous significant segments of the population in Ukraine and in different parts of the world, caused and exacerbated by the global pandemic of coronavirus, we propose to our entire church community this year to launch on the occasion of the World Day of the Poor a particular charitable order – charity action "Feed the poor!", the coordination of which is entrusted to our Department of Social Service.

No one in our midst is so poor that they cannot share with others. Only the tightness of the heart can prevent us from doing so. Instead, the heart containing at least the crumbs of Christ's thoughts and feelings (cf. Flp. 2:5) will not be able to say in the face of human pain and suffering: "Sorry to me these people" (cf. Mt. 15:32). And this regret of the heart will certainly generate sincere prayer, works of charity, willingness to share, to donate to a charitable purpose to save lives and to protect the bereaved person, giving him his time, attention and material means necessary for life.

So we encourage brothers and sisters in the faith around the world to actively participate in this "Feed the programs!" initiative, which will continue to operate in our parish communities and church organizations on an ongoing basis. At the same time, we encourage you to create new approaches and forms every time to carry timely and messages help to all those in need, loved ones and distant, believers and non-believers, because God's love, which inspires us, does not erect walls and barriers, but paves paths and builds bridges of forgiveness and mercy.

27. Dear brothers and sisters in Christ! We want to increasingly be the Church that comes out to serve – this is our program, our dream, our guide. First of all, we must serve those closest to us and feel lack of attention, support, and assistance. But the law and commandment of love has a universal dimension and character. Therefore, our Church – in Ukraine and settlements – must learn to go more and more beyond its parish, confessional and ethnic "fences" in order to open up in merciful love for all the people and disadvantaged, despite confessional and religious affiliation, race, gender or age. The only thing that should lead us to meet them is Christ's love, which inspires us and encourages us to act (cf. 2 Cor. 5:14). There is no other man's destiny in the world for God's child, other people's grief and misery. All of us are children of the only Father of Heaven and members of the same human and God's family. So we have the task and assignment received from our Savior in the parable of the merciful Samaritan as an adhesion, as a covenant and a command: "Go and do the same!" (Lk. 10:36).

The blessings of the Lord are upon you! On behalf of the Synod of Bishops of the Ukrainian Greek Catholic Church † **SVIATOSLAV** Given in Kyiv, at the Patriarchal Cathedral of the Resurrection of Christ, on the day of the Holy Martyr Longinus the centurion , October 29, 2020, Year of our Lord

«ЗАЛИШИТЬСЯ ВАМ ОДНЕ – ТЕ, ЩО ВИ ДАЛИ ВБОГОМУ!»

Послання Синоду Єпископів Української Греко-Католицької Церкви 2020 року до духовенства, монашества і мирян

Всесвітліші та всечесніші отці!

Преподобні брати і сестри в монашестві!

Дорогі браття і сестри в Христі!

I. «Бідних матимете з собою повсякчас» (Ів. 12, 8): лики і виміри убозтва навколо нас

1. Цим посланням Синоду Єпископів УГКЦ ми, ваші пастирі, прагнемо спільно з вами скерувати наш погляд до стражденної вбогої людини, мовчазний крик якої часто не досягає вух і сердець наших сучасників. Проте вбогі мають особливе місце в серці люблячого Бога, Отця Небесного, який бідного рятує і підносить, засмученим дає зазнати щастя (пор. Пс. 5, 11. 15), а нас взиває устами свого пророка Ісаї «кайдани несправедливості розбити, пута кормиги розв'язати, пригноблених на волю відпустити, кожне ярмо зламати, з голодним своїм хлібом поділитись, увести до хати бідних, безпритульних, побачивши голого, вдягнути його, від брата свого не ховатись» (Іс. 58, 6–7).

Щоб не відвертати своїх сердець від брата і сестри, які страждають поруч із нами, хочемо, наслідуючи милосердного самарянина, зупинитися перед людською долею і похилитися над нею в жесті милосердної і співчутливої любові, яку Господь вливає своїм Духом у наші душі (пор. Рим. 5, 5).

2. Святіший Отець Франциск, започатковуючи наприкінці Ювілейного року Божого милосердя (2015–2016) щорічний Всесвітній день убогих, звертав увагу на численні прояви, або «лики», убогості, присутні в сучасному світі, – відкритий список болю і страждання, який від віків і до сьогодні поповнюється специфічним і болісним досвідом кожного народу, кожної родини і кожної людини і в якому розпізнаємо і дописуємо чимало власних нужд і болів:
  - убогість тих, хто зазнає страждання, – фізичного, морального чи психічного;
  - убогість маргіналізованих, самотніх, відкинутих та ігнорованих суспільством;
  - убогість жертв зловживання владою і впливовістю;
  - убогість тих, кого визискують задля наживи, топчуть спотвореною логікою влади і грошей;
  - убогість приречених на заслання, переслідування і тортури та ув'язнених;
  - убогість жертв війни, конфліктів, тероризму;
  - убогість позбавлених свободи, прав і гідності;
  - убогість безграмотності та неосвіченості, яка тримає в темряві мільйони молодих умів і душ;

- убогість інтелекту і культури, що пропонує низькопробний сурогат, замість підносити людину на висоти духу;
- убогість духу, закритого до Божої дійсності, позбавленого світла віри і знання Христа-Спасителя;
- моральна вбогість занурених у гріхах і поневолених невпорядкованими жаданнями;
- убогість безробітних, позбавлених медичної та базової соціальної опіки;
- убогість біженців, мігрантів, заробітчан, безхатченків та ін.

«Який же довгий і далеко не завершений список довелося нам укласти, споглядаючи убогість – плід соціальної несправедливості, моральної нужденності, захланності небагатьох і загально поширеного збайдужіння!» – підсумовує Папа свій погляд на убогість у світі і одночасно запрошує всіх нас розпізнавати в ликах убогих цього світу присутнього Христа, щоб похилитися над ними і простягнути їм руку співчуття і допомоги, щоб вилити на рани людства олію розради і милосердної любові.

II. «Жаль мені цих людей!» (Мт. 15, 32): виклик матеріального убогства в сучасному світі

3. Христос, побачивши матеріальну нужду людей, які перебували поруч із Ним у пустині, відчув у своєму Божественному серці зворушення і співчуття до них. Він скерував свій заклик до апостолів, щоб пошукали їсти цим знедоленим.

Матеріальне убогство впадає в око кожному, хто має щире серце і відкриті очі. Достатньо переглянути свіжі дані статистики, сухої і безликої науки, яка представляє за кожною цифрою конкретну людську долю, людську істоту, пригноблену, позбавлену гідності, утиснену у своїх правах, можливостях і свободах.

Міжнародні гуманітарні організації повідомляють, що сьогодні у світі майже мільярд людей живе в умовах крайнього зубожіння, маючи на денний прожиток і своє утримання менше ніж два американських долари, хоча в самих США теж є чимало безробітних і убогих, які працюють. Тоді як одна частина людства сягає космічних просторів у своїх технологіях, інша – видає мільярди на смертоносну зброю, майже 800 мільйонів людей – а це близько 10 відсотків населення Землі! – стають жертвами постійного недоїдання і голодної смерті. Ба більше, у багатьох розвинених країнах щоденно викидаються на смітники сотні тисяч тонн продуктів, які могли б порятувати життя тих, хто голодує. Разом із цією їжею на смітники історії і на маргінеси людської спільноти викидаються, як непотріб, живі людські істоти й долі.

4. І в Україні ситуація не набагато краща. Вісім із 10 пенсіонерів перебувають за межею бідності. При цьому щоразу частіше нам сигналізують про труднощі в пенсійному забезпеченні в найближчому майбутньому. За

різними оцінками, від 25 до 45 відсотків громадян нашої держави не можуть забезпечити своїх елементарних базових потреб. Незважаючи на деяке збільшення рівня оплати праці, в Україні спостерігається таке явище, як бідність тих, хто працює. Експерти зазначають, кожному третьому працівникові не вистачає заробітної плати на задоволення необхідних життєвих потреб, а кожен другий працездатний працює на умовах вторинної зайнятості. Ударяє по багатьох наших родинах відсутність належного соціального забезпечення осіб із інвалідністю та малозабезпечених співгромадян.

Тож попри те, що ми отримали від Бога величезний природний, економічний і людський потенціал, більшість населення нашої країни – через тривалу недолугу політику можновладців і непослідовність у реформах – приречена на животіння. Криза в Україні, спричинена російською агресією на Сході, до якої додалися новітні виклики, пов'язані з пандемією, роблять життя мільйонів українців украй тривожним і важким. Мільйони трудових мігрантів, масове безробіття, соціальна незахищеність – прояви різючої убогості в нашій Батьківщині, «багатій країні бідних людей», як хтось зауважив з гіркою іронією.

5. Бажаючи змінити ситуацію на краще, мусимо почати від заспокоєння базових потреб, зокрема від подолання голоду навколо нас. З глибини століть до наших вух долинає голос св. Василія Великого, пробуджуючи сумління стосовно людей, які вмирають від голоду: «Хвороба нужденного – голод, який є таким великим стражданням, що не може не викликати співчуття. Найгірша з усіх людських бід – голод, і смерть від голоду – тяжча за будь-яку смерть. Інші небезпеки або вістря меча приносять швидку смерть... Але голод є повільним злом, тривалою мукою; смерть, яка причаїлася і заховалася всередині, щомиті загрожує та зволікає» (Гомілія, виголошена під час голоду та посухи). А далі святий дає свободу своєму обуренню, бачачи байдуже ставлення і гріховну нечутливість оточення до цих нелюдських болів і страждання: «Якого покарання заслуговує той, хто здатен байдужо пройти повз людину з таким виснаженим тілом? Хіба можлива більша жорстокість? Хіба не гідна така людина того, щоб вважати її лютим звіром, визнати злодієм і людинобивцею? Людину, яка має змогу вилікувати, виправити зло, але добровільно та з причини жадібності відкидає це, варто справедливо осудити разом із убивцями» (Там само).

Мільйони поруч із нами живуть і сьогодні в тіні цього повільного голодного вмирання, – мовчазні, позбавлені гідності, уваги, співчуття, допомоги і розуміння. Їхнє горе, придушене нашою нечутливістю і бездіяльністю, стає ще більше кричущим і нестерпним. Бо байдужість убиває!

6. Ми, українці, добре знаємо, що таке голод і голодна смерть, а також якою гіркою є самотність помирання на очах збайдужілого і зосередженого на собі світу. Пам'ять про жахи Голодоморів закарбувалася в нашій національній свідомості назавжди. Однак ця пам'ять накладає на нас відповідальність, не

лише перед померлими, а й перед сучасниками, які сьогодні на очах в усього світу приречені на подібні муки і страждання, що їх зазнавали наші брати і сестри майже століття тому. Можливо, наш народ, пройшовши такі страшні випробування, має від Бога особливу місію і завдання пробуджувати сумління людства та поодиноких осіб, щоб вони перейнялися ганебним явищем голоду у світі і робили все, аби усунути ці страждання слабких та незахищених братів і сестер, ставши їхнім голосом і простягнувши їм помічну, солідарну руку. І як багатостраждальний єврейський народ, переживши жакіття Голокосту, став запобіжником для грішного людства перед повторенням подібних злочинів, так само наш народ, зазнавши досвіду винищення голодом, мав би слугувати у світі голосом сумління, яке взиває до порятунку тих, хто недоїдає та голодує, і промотором активних дій задля усунення лиха голоду з лица Землі. Це має стати нашою консолідованою і наполегливою дією, усіх – держави, громадськості, Церков, кожного українця і кожної українки, для кого святою є власна історія, доля країни і пам'ять про загиблих. І це було б нашою найкращою даниною пам'яті мільйонам жертв Голодоморів і нашим дійовим внеском у преображення нинішнього людства: «Пам'ятаючи Голодомор – рятуємо від голоду сьогодні!»

III. «Багатим у цьому світі накажи!» (1 Тим. 6, 17): звернення до сумління про співчуття і солідарність з убогими

7. Господь Бог, Творець і Податель усяких благ, які існують у цьому світі, не засуджує багатства, якого Він є Джерелом і Запорукою для добра всіх своїх дітей. Тому слушно зауважує Святіший Отець Франциск у своїй останній енцикліці «Усі брати», що «найбільша небезпека прихована не в речах, не в матеріальних предметах чи організаціях, а в способі, у який люди їх використовують» (П. 166). Причина спотвореного розуміння вартості матеріальних речей, за словами Папи, закорінена в зраненій гріхом людській природі, дуже податливій до того, що християнська традиція називає «жадібністю», або «захланністю». «Схильність людської істоти до замикання в іманентності власного «я», у власній групі, у власних нікчемних інтересах. Ця захланність є дефектом не лише нашої епохи, – зауважує автор енцикліки. – Вона існує, відколи людина є людиною, і тільки видозмінюється, набуває різних проявів упродовж століть, використовуючи інструменти, які надає їй у розпорядження історичний момент» (Там само).
8. Коли дорогами українських міст щодня не поодинокі проїжджають у своїх люкс-автомобілях багатії і можновладці (щоправда, подібну картину можна спостерігати в багатьох куточках світу), а при дорогах порпаються в смітниках їхні співгромадяни, як ніколи промовистим стає повчання св. Василія Великого, написане багато століть тому: «Диявол вигадав якийсь хитрий спосіб, завдяки якому багаті мають тисячі приводів до видатків, тому вони домагаються непотрібного, наче необхідного, і найбільших грошових сум їм замало на витрати, які вони собі постійно вигадують... А якщо після численних видатків щось залишається від багатства, це закопують у землю

[сьогодні ми б з певністю сказали: виводять в офшори. – *Авт.*], оскільки майбутнє неможливо передбачити й існує небезпека, що нас несподівано спіткає бідність» (До багатіїв, 2–3).

9. Утім, Слово Боже і Учителі Церкви вказують на небезпеку, пов'язану з багатством. Зокрема, у вищезгаданому творі читаємо ось що: «Багатство, якщо витратити його, як велить Господь, залишається в тебе, а якщо почнеш утримувати його, – вислизне з рук» (Там само). Очевидно, що Господь не велить витратити накопичені статки на власні розкоші, як це робив багач із притчі про вбогого Лазаря, що «одягавсь у кармазин та вісон і бенкетував щодня розкішно» (Лк. 16, 19), або безумний багатій, який, зібравши щедрий урожай, промовив сам до себе: «Душе моя! Маєш добра багато в запасі на багато років! Спочивай собі, їж, пий і веселися!» (Лк. 12, 19).
10. Блага, багатства, заощадження, якщо їх використовувати вміло і мудро, мають ставати корисними не тільки для нас самих, а й для наших ближніх і перетворюватися в руках відповідальних управителів на майстерні знаряддя творчої любові, що преображає світ. Натомість нечутливість сумління до справжньої вартості матеріальних благ та до крику нужденного лежить в основі криз і потрясінь, які мучать людський рід споконвіку і аж донині, завдаючи страждань мільйонам та наражаючи на вічну небезпеку людей, засліплених багатством і грошима. Тому ми вкотре змушені визнати, що «серед найбільш важливих причин кризи сучасного світу є притуплене людське сумління і віддаленість від релігійних цінностей, як рівно ж домінування індивідуалізму та матеріалістичних філософій, котрі обожають людину і ставлять світські та матеріальні цінності на місце найвищих і трансцендентних принципів» (Усі брати, 275).
11. Закликаючи заможних до переміни серця перед лицем Всевишнього, до солідарності і співчуття з убогими, хочемо стати голосом Бога, який промовляє до їхнього сумління задля їхнього ж спасіння і добра. Бо ті, що, за влучним спостереженням Климента Олександрійського, «приносять похвальні слова багатіям, повинні бути справедливо осуджені не тільки як підлесники та як ті, що втратили гідність вільної людини... але їх треба вважати безбожниками і підступниками... [як безбожники] вони не дбають про те, щоби хвалити і прославляти єдиного і благого Бога, і зодягають честю, яка Йому належить, людей, підлеглих Божому судові... їм [як підступникам] самого надлишку дібр достатньо, щоби ввести в гординю душі тих, що є власниками дібр, а вони розтлівають їх і зводять із дороги, якою можна було б досягнути спасіння. Крім того, вони притуплюють розум багатих насолодами від своїх безмірних прославлянь і взагалі роблять так, що багаті зневажають усі речі, крім багатств...» (Який багач спасеться?).

Тож, не бажаючи бути засудженими разом із багатіями, а турбуючись про їхнє дочасне справжнє благо та вічне спасіння, кличемо і промовляємо до них: не покладайтеся на багатства, щоб лихо не застало вас зненацька і безповоротно! Натомість, як мудрі управителі, скеруйте засоби, які ви маєте у своїх руках, щоб рятувати вбогих, захищати слабких, підтримувати знедолених. Тоді і ваші душі

просвітяться теплом любові, правди та добра, і ви зазнаєте благословення, миру та радості, яких ніякими грошима не зможете собі купити чи гарантувати.

12. Основну відповідальність за покращення ситуації в економіці і на ринку праці відіграє, вочевидь, держава. Тому ми закликаємо державних мужів України та країн нашого поселення вживати рішучих і послідовних заходів, щоб забезпечити власним громадянам, емігрантам і заробітчанами доступ до праці та гідну винагороду за неї, належний соціальний захист і опіку, зокрема найслабшим і найуразливішим. Неприпустимим і таким, що кличе про помсту до неба, є затримання заробітної платні працівникам, як рівно ж несправедливе винагороджування та відсутність соціального захисту працівників. Експерти слушно зауважують, що поки в нас є таке ганебне явище, як бідність серед населення, яке працює, побороти бідність пенсіонерів буде неможливо.
13. Більше від різного роду субсидій чи спорадичних подачок із рук багатих, суспільному благу мало б слугувати впровадження таких підходів і методів ведення підприємництва, які ставлять у центрі уваги людську особу, її гідність, свободи і права. Соціально спрямований бізнес – це те, що має визволити працедавців і економічні структури від поневолення сліпими законами ринку, під дією яких часто гинуть люди, топчуться права простих працівників, перекреслюються долі старших, ламаються надії молодих.
14. Ми вповні усвідомлюємо і підтримуємо слова великого католицького проповідника Фултона Шіна про те, що «людські серця, отруєні ненавистю, хтивістю та заздощами, не можуть бути зцілені лише мудрими проповідями та суспільними реформами». Є вкрай необхідна «переміна в людських серцях, у звичках і стилях життя» (Усі брати, 166). Про таку переміну сердець молимося, шляхом такої переміни прагнемо крокувати самі і запрошуємо до цього всіх людей доброї волі.

IV. «Блаженні вбогі духом!» (Мт. 5, 3): давати християнське свідчення євангельського убогства

15. До згаданої переміни серця покликані всі люди, створені на Божий образ і Божу подобу, проте насамперед ті, хто вдовоївся зустрічі з живим Богом у воплощеному Христі. Папа Франциск у Посланні з нагоди Першого всесвітнього дня вбогих пригадує, що «для Христових учнів убогість – це насамперед покликання наслідувати вбогого Ісуса. Це шлях за Ним і з Ним, – шлях, який веде до блаженства Царства Небесного (пор. Мт. 5, 3; Лк. 6, 20). Убогість означає смиренне серце, яке вміє сприйняти власний стан обмеженого і грішного створіння, щоб подолати спокусу всемогутності, яка обманює людину, що вона безсмертна. Убогість – це погляд серця, який перешкоджає думати про гроші, про кар'єру, про розкіш як мету життя і передумову щастя».
16. Щоб наше крокування за Христом убогим дорогою Блаженств було для інших вірогідним і привабливим, доконче мусимо опертися на свідчення, а не обмежуватися словесними деклараціями. При цьому слід наголосити, що

переконливість свідчення полягає не просто у відповідності між нашими словами і ділами – справжній «свідок Невидимого» завжди скеровує іншу людину до Бога, сприяє її особистій зустрічі з Ним. З далекого 1974 року лине до нас пророчий голос святого папи Павла VI, актуальний і сьогодні: «Сучасна людина охочіше слухає свідків, ніж вчителів, або, якщо і слухає вчителів, то лиш тому, що вони є свідками. Справді, людина відчуває інстинктивну відразу до всього, що скидається на обман, позірність і компроміс. У цьому контексті розуміємо важливість життя, яке по-справжньому відображає Євангеліє!» (Промова під час Аудієнції в Папській раді у справах мирян, 2 жовтня 1974 р.).

На практиці це означає, що всі ми, Христові учні, першими покликані до проголошення блаженства вбогих, яке є наріжним каменем Христової науки, щоб показати, з одного боку, близькість Бога до кожної стражденної людини, а з іншого – щоб явити світові новий, преображений Духом Христа спосіб ставлення до матеріальних благ, котрі Господь вкладає в наші людські руки, аби вони ставали знаряддями любові, милосердя і братерства.

17. Християни, вдивляючись у прийдешні вічні блага, вбачають у дочасних речах цінний Божий дар і водночас засіб служіння. «Добра дочасні в очах християн не мають безоглядної вартости, – застерігав свого часу праведний Андрей Шептицький, – вони є засобом до осягнення вищого і вічного. Чоловік на сім світі єсть в дорозі. В небі його вітчизна» (О квестії соціяльній). Про це не варто забувати та керуватися євангельською мудрістю, яка навчає: «Великий це зиск – побожність, вона бо дає вдовілля. Ми бо не принесли на світ нічого, та й винести нічого не можемо. А маючи поживу та одєжу, цим будемо вдоволені. А ті, що хочуть багатіти, впадають у спокусу та в тенета, і в безліч бажань безглуздох та шкідливих, що штовхають людей у прірву та погибель. Бо корінь усього лиха – грошлюбство, до якого деякі вдавшись, від віри відбились і прошили себе численними болями. Ти ж, чоловіче Божий, утікай від цього» (1 Тим. 6, 6–11).
18. Господь Ісус, як милостивий Бог і Творець людини, скеровує свої спасенні кроки і спасенне слово передовсім до вбогих. Виголошуючи у синагозі в Назареті свою «програмну проповідь», Він послуговується словами старозавітного пророка Ісаї, який заповідав прихід Спасителя: «Дух Господній на мені, бо Він мене помазав, послав нести Добру новину вбогим». Сповнений Духа милосердя, Ісус відчував скорботу і глибокий біль через людську нужду, голод і страждання. Тож кожен, хто вдостойвся стати храмом Його Святого Духа, неминуче відчуватиме у своєму серці ті самі почуття, що були і в Його Божественному серці: співчуття, милосердя, співучасть, солідарність.

Вселенський Архиєрей Франциск закликає сьогодні всю Церкву «говорити свідченням убогості» і пояснює, що це повинно означати на практиці: «Якщо якийсь віруючий говорить про убогість або про бездомних і провадить життя як фараон: такого не можна чинити. Це – перша спокуса. Інша спокуса – це укладати

сумнівні угоди із владними структурами. Угоди робити можна, проте вони повинні бути договорами чіткими, прозорими. Бо завжди є спокуса до корупції в публічному житті, як політичної, так і релігійної» (Інтерв'ю нідерландській газеті «Straatnieuws», листопад 2015 р.).

19. То ж у ситуації, коли сучасне людство потерпає від таких численних травм, зранень, бідності і браку найнеобхіднішого, ми, християни, мусимо часто казати собі в ім'я вірності Євангелію і солідарності з убогими: не личить! Не личить жити «понад стан», тобто понад можливості свого становища, накопичуючи про запас достатки, замість ділитися із потребуєчими навіть тим скромним, що сьогодні посилає нам Господь; не личить будувати розкішні вілли і палаци, пам'ятники марнославства і знаки недозволеної розкоші; не личить їздити дорогими ексклюзивними авто задля заспокоєння хворобливих амбіцій і здобуття ефемерного статусу; не личить похижацькому ставитися до довкілля, засмічуючи Божий дар природи, руйнуючи спільну для нинішніх і прийдешніх поколінь домівку; не личить закривати очі на нужду навколо себе і вибудовувати навколо власного життя, власних родин, спільнот, парафій мурів байдужості й черствості. Ні, таке християнам аж ніяк не личить!
  20. У межах церковної спільноти є християни, котрі, спонукані Святим Духом, прагнуть дати світові особливе свідчення відірваності від матеріальних благ і прийняття простого, убогого, євангельського способу життя. Ми називаємо їх богопосвяченими особами, які свідомо і добровільно відрікаються від земних багатств, щоб у свободі серця наслідувати Христа вбогого, смиренного і ціломудренного. Ми дякуємо їм за це свідчення, цінуємо їхню посвяту служінню ближнім – жінкам, дітям і молоді, недужим, особам похилого віку, в'язням і нашим захисникам з їхніми сім'ями, але водночас перестерігаємо їх перед спокусою надмірно турбуватися про матеріальні речі і, що ще небезпечніше, робити це коштом плекання щирого життя в євангельській любові, простоті та співчутті до потребуєчих.
  21. «Я так бажаю вбогої Церкви для вбогих!» – часто повторює Папа Франциск. Нашим бажанням рівно ж є давати свідчення євангельської убогості, щоб кожен монастир нашої Церкви випромінював простоту і скромність, відкритість до вбогих і солідарну близькість із ними. Та й у кожній парафіяльній спільноті і в особистому, родинному житті всі ми покликані провадити життя ошадне, повне співчуття до потребуєчих і милосердя до нужденних. Пам'ятаймо, що в спільноті і в родині, де любов і милосердя є не абстрактними поняттями, а способом нового християнського буття, зростатимуть здорові діти, дозріватиме свідома молодь, будуть захищені і оточені належною пошаною і турботою дорослі та старі, а над усіма спочине благословення неба.
1. **«Я між вами як той, що служить» (Лк. 22, 27): бути Церквою, яка виходить, щоб служити вбогим**
  2. Утім, християнська праведність не полягає і не може полягати тільки в аскезі, у втечі від спокуси, у стриманості від гріха та розкошів, жадібності і

захланності. – Христос, запрошуючи багатого юнака на дорогу спасіння, закликав його не лише не покладатися на марне багатство, а йти ще далі в здобутті життя, продавши все, що має, і роздавши вбогим. Іншими словами, Ісус бажав зцілити серце юнака від егоїзму, що засліплює, від самодостатності, яка чинить нечутливим до присутності вбогого, від поневолення багатством, що дає коротке задоволення, проте позбавляє життя глибшого сенсу і правдивої краси. Ось – справжня мудрість віруючої людини: зробити із багатства майстерний інструмент любові до ближнього і засіб власного спасіння.

Праведний митрополит Андрей, будучи дуже заможною людиною, посідав саме таку мудрість, поставивши свої маєтки і ресурси на служіння любові та спільному благу. Тому міг зі спокоєм і переконанням духу звертатися до вірних Церкви, бідних і багатих: «В старанню про багатства перед тим одним лишень Христос перестерігає, щоби люди не цінити маєтку вище Бога, над совість, над щастя вічне; щоби дарів Божих самі собі не заміняли на шкоду: бо було би правдивою шкодою для чоловіка, правдивим злом, коли би через маєток один другого кривдив, коли би для гроша запропастив свою безсмертну душу... Будьте оцадними, але не скупими! Ви, багаті, пам'ятайте, що добра, які посідаєте, маєте від Бога, а Бог наказав вам давати милостиню. Пам'ятайте, що кожний дар, даний убогому, Всевишній приймає на Свій рахунок. В годині смерті з усього вашого майна залишиться вам єдине – те, що ви дали убогому!» (Перше слово Пастиря, 1899 р.).

До цієї мудрості святих закликає нас і Боже слово устами мудреця, сина Сираха: «Сину, ніколи ні одному вбогому не відмов милостині й не відвертай ніколи ока від потребуючого; голодуючого чоловіка ніколи не злегковаж і убогому в його потребі не зроби ніколи прикрости. Не засмучуй серця потребуючого і не поскупи малого дару тому, хто в біді. Не відкидай прохання убогого і не відвертай свого лица від потреби ближнього» (Сир. 4, 1–4).

23. То ж ідеалом християнської спільноти загалом і кожного християнина зокрема є служіння. Наша Церква має довгу історію солідарності та соціального служіння, які проявилися з особливою силою у важкі періоди нашої церковної і національної історії. На поселеннях ми спомагали одне одного, гуртуючись у церковних громадах і громадсько-культурних організаціях, засновуючи з великою жертовністю наукові інституції, щоб зберегти нашу ідентичність, передати скарб віри нащадкам та поділитися ним із народами, з якими ми творили одне суспільство в країнах, що нас приймали. Наші серця у вільному світі відчували з усією гостротою біль і утиски, яких зазнавали греко-католики під владою комуністичного режиму на материнських землях. З діаспори підносилися до неба неустанні молитви за переслідуваних братів і сестер у вірі, а милосердна та щедра рука простягалася до них у жесті солідарного служіння, що стало особливо цінним і важливим після виходу нашої Церкви з катакомб. Вдячність за цю тривалу вірну і щедру допомогу ніколи не перестане линути з рідної землі до

Бога і до вас, дорогі брати і сестри на поселеннях! Тепер Україна поспішає з необхідною допомогою на поселення, зокрема посилаючи працівників у Христовому винограднику, священнослужителів, яких виховують наші семінарії на Батьківщині і які відтак надають духовну опіку та соціальний супровід нашим вірним у різних кутках світу. На цьому цінному досвіді взаємної підтримки і солідарності маємо будувати наше сьогоднішнє і майбутнє, поширюючи і збагачуючи цей досвід нашими відповідями на новітні виклики та завдання.

24. Десять років тому, розпочинаючи програму парафіяльного оновлення під гаслом «Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом», ми наголошували, що діяльна любов до ближнього є покликанням і завданням кожного християнина, і закликали поглянути навколо себе, щоб зауважити, скільки у світі є нещастя і бідності, самотності і смутку, болю і страждання! Усі ці прикрі явища нашого земного життя – це для нас запрошення до чинної любові, яка є виявом живої віри. Господь хоче відкрити наші очі на нужду світу, щоб ми навчилися по-справжньому любити і виявляли нашим ближнім Божу любов – увагою до них, сердечним співчуттям, підтримкою, словом потіхи і розради, а головню ділами милосердя.

За ті роки, які минули від початку цього спільного шляху церковного оновлення ми стали свідками і співучасниками великого руху солідарності і милосердя серед Божого люду нашої Церкви і нашого народу, в Україні і на поселеннях суцього. Випробування, які падали і падають на нас, не ламають, на щастя, нашого духовного хребта, а навпаки, мобілізують всі душевні і фізичні сили для захисту, підтримки, порятунку.

Ми дякуємо всім вірним Церкви і людям доброї волі в нашому суспільстві, в Україні і за кордоном, за вашу доброту, посвяту, щедрість і жертвовність, що їх ви проявляли як у рамках програми «Жива парафія», так і за інших численних нагод і потреб. Вашими пожертвами та добрими ділами ви не лише підтримуєте сотні тисяч постраждалих від війни, катаклізмів, несправедливості та соціальної нерівності, – ви даєте перед Божим обличчям ясне і смиренне свідчення живої віри, сили любові, яка заповідає перемогу життя і воскресіння.

25. Та лихо поки що не минуло. Убогих завжди матимемо поміж нами. Тому сьогодні відновлюємо наш заклик продовжувати наполегливо і сумлінно служити потребуючим, убогим і знедоленим. «Лише тоді зможемо вважатися живими християнами, а наші парафії стануть місцем, де піклуються про сироту, заступаються за вдову, допомагають убогому і розділяють страждання із хворими. Так об'являтимемо світові материнське обличчя Церкви та станемо живим знаком присутності Бога серед людей, згідно зі словами св. Августина: «Якщо бачиш любов, бачиш Пресвяту Трійцю» (Блаженніший Святослав, Пастирський лист «Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом», 2011 р.).
26. Беручи до уваги критичний стан із продуктивним та матеріальним забезпеченням чисельно значних верств населення в Україні і в різних

частинах світу, спричинений і загострений світовою пандемією коронавірусу, пропонуємо усій нашій церковній спільноті цього року започаткувати з нагоди Всесвітнього дня вбогих конкретний милосердний чин – благодійну акцію «Нагодуй убогого!», координацію якої доручаємо нашому Відділу соціального служіння.

Ніхто з-посеред нас не є таким убогим, щоб не міг поділитися з іншими. Лише тіснота серця можуть перешкодити нам це зробити. Натомість серце, що містить у собі бодай крихту Христових думок і почуттів (пор. Флп. 2, 5), не зможе не сказати перед лицем людського болю і страждання: «Жаль мені цих людей» (пор. Мт. 15, 32). А цей жаль серця неодмінно породжуватиме щиру молитву, діла милосердя, готовність поділитися, скласти пожертву на благодійну мету, щоб рятувати життя і захищати знедолену людину, даруючи їй свій час, увагу і матеріальні засоби, потрібні для життя.

Тож закликаємо братів і сестер у вірі по всьому світі активно долучитися до цієї ініціативи «Нагодуй убогого!», яка надалі діятиме при наших парафіяльних спільнотах і церковних організаціях на постійній основі. При цьому заохочуємо творити щоразу нові підходи та форми, щоб нести своєчасну і посильну поміч усім без винятку нужденним, близьким і далеким, віруючим і невіруючим, бо Божа любов, яка нас надихає, не зводить мурів та бар'єрів, а прокладає шляхи і будує мости всепрощення та милосердя.

27. Дорогі в Христі брати і сестри! Бажаємо дедалі більше бути Церквою, яка виходить, щоб служити, – це наша програма, наша мрія, наш дороговказ. Насамперед маємо служити тим, хто є найближче до нас і відчуває брак уваги, підтримки й розради. Але закон і заповідь любові має універсальний вимір і характер. Тож наша Церква – в Україні і на поселеннях – повинна вчитися виходити дедалі більше за межі своїх парафіяльних, конфесійних і етнічних «огорож», щоб відкритися у милосердній любові до всіх страждених і знедолених, незважаючи на конфесійну і релігійну приналежність, на расу, стать чи вік. Єдине, що має нас провадити до зустрічі із ними, – це Христова любов, яка нас надихає і спонукає до дії (пор. 2 Кор. 5, 14). Нема на світі для Божої дитини чужої людської долі, чужого горя і нещастя. Усі ми – діти єдиного Отця Небесного і члени тієї самої людської та Божої родини. Тож маємо завдання і доручення, отримане від нашого Спасителя у притчі про милосердного самарянина як напуття, як заповіт і наказ: «Іди і ти роби так само!» (Лк. 10, 36).

Благословення Господнє на вас! Від імені Синоду Єпископів
Української Греко-Католицької Церкви

† **СВЯТОСЛАВ** Дано в Києві, при Патріаршому соборі Воскресіння Христового, у день Святого мученика Лонгина сотника, 29 жовтня 2020 року Божого